

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

2. Idem ardor Sanctorum exemplis probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

& plura incipienti vtilissima praecepta dabat. Sed à docente ad facientes transeamus.

C A P V T II.

*Idem Sanctorum exemplis probatur.**Vita SS.**Pat. p. 2. §.**145. & p. 4.**c. de infr-**mit.*

Quantum putas eum exstitisse Ioannem, qui duodecim ipsos annos, Ammoni seni in afflictâ eius valetudine sedulum obsequium praestitit, quamvis numquam ei senex nisi aspera & immitia loqueretur? quam sic exercitâ patientiâ constantiam miratus, cum iam extremum vitæ spiritum, multis praesentibus ageret; Ioannem manu prehensum ter salutauit, claraque voce edixit, Iste non homo, sed angelus est, qui tot annos tale mihi obsequium praestitit numquam blandius compellatus. Ita ille. Sed heu nos istorum comparatione mollicellos & delicatulos, ita delatiunculis, opinionibus, vultuque seueriore deterremur! nihil agimus, nisi hominum comprobationibus excitari: vela contrahimus, cessamus, caepa abruptimus, si quando minus placuisse coniciamus.

*Vita SS.**Pat. p. 2. §.**36. & 207.**Sur in vita**eius in Iulio.**Doroth.**doct. 10.*

Vitam duxerat doctrinæ laude, opum copia, honorum splendore clarissimam Arsenius. sexagesimum quintum ætatis annum degens, iam propemodum metam attingisse (quantumvis ad quinquaginta quinque annos alios præterea vixerit) non immeritò videri poterat, quando perfectioris vitæ tanto est succensus ardore, ut penitus omnium oblitus, nihil nisi vitam nouam spiraret: vilissima præ cæteris omnibus habebat indumenta, quia pretiosis olim splenduerat: cum sportas texeret, à puero, ea in arte peritior, doceri se patiebatur: ad præcedenda vimina, aquam graue olentem adhibebat, rogatusque ut eam mutari, nouamque refundi sineret, fœtentem illam malle se professus est, idque pro thymiamate, pro suaue olentibus vnguentis, quibus aliquando usus fuerat, se Deo suo in pœnam repensurum, si fors inenarrabilem gehennæ fœtorẽ vel sic euadere, & cum delicato diuite non condemnari posset. Cum autem virtutibus abundaret, existimabat se omnium vltimum: cumque esset plenus omni eruditione, videbatur esse quidam rusticus & indoctus, & præ se ferebat nihil scire, nisi, ut dixit Paulus, Iesum Christum cumque crucifixum. Ideoque solemne illi fuit ut sibi (quod alij deinceps feliciter imitati) sæpè diceret, Arseni ad quid venisti? cur egressus es seculo es? nonne ut mundo morereris, placeres Deo? Totus igitur in eo habitabat, adeoque totus, ut cum aliquando testamentum quo heres institutus erat, ei esset oblatum, Quid? responderit: ante illum ego sum mortuus, id verum esse non potest. illudque lacerasset, nisi aliorum preces obstitissent. Cumque ægrotanti adeo deessent omnia, ut elemosyna fuerit sustentandus, *Gratias*, inquebat, *ago tibi Domine, quia me dignum fecisti,*

*1. Cor. 1.**ad*

ad hoc paupertatis deuenire, vt pro nomine tuo eleemosynam peterem. Ecce quàm perfecte omnem prorsus mundi affectum exuerat, quàm in vicum alium prorsus abiuerat.

Beatus verò Laurentius Iustinianus, in primis nouæ vitæ initijs non prudentiùs quàm fortiùs ad futura se comparans, proposuit animo hinc omnia fortunæ bona, nobilitatem, magistratus, honores, vxorem, liberos, pecuniam, & omnis generis voluptates: illinc inedias, vigilias, æstus, algorem, seruitutem, & sub præfectis obedientiam. Tum deinde, non secùs ac si medius inter illa sederet iudex: Considera, inquebat, Laurenti quid agas: Purasne, hæc perferre poteris, aut illa contemnere? Tum aliquanto pòst ad Domini crucem conuersus: Tu es, magna cordis voce clamabat, Domine spes mea: in te posui certissimum refugium meum. Hanc elegit, hanc amplexus est, vitamque omni virtutum genere, ac maximè humilitate conspicuam transegit.

Claruserat tum doctrinæ, tum gestorum munerum laude, sed abscissa & sanctissimæ Dei genitricis fauore, restitutæ dexteræ prodigio, longè clarior Ioannes Damascenus, quando vitæ monasticæ instituta subire decreuit. Præsulem adiit, noui tirocinii magistrum & palæstritam petiit, senem accepit, sanctum illum, at perseuerum. hic Ioanni leges obseruandas indixit: Nihil arbitrato suo faceret, preces, labores, sudores, lacrymas, veteris vitæ placamèta Deo offerret, mentem ab omni tumore alienam seruaret: rerum huius mūdi cogitationem nullam animo admitteret, sed in Deum omni se contentione transferret. Has Ioannes non secùs quàm Dei leges, accuratissimè obseruabat; sed subinde durioribus exercebatur. missus est Damascum, vbi illustrior fuerat, sportarum diuendarum causa, & quidem ea lege, vt omnes simul, pretioque longè quàm par esset maiore vanirent: quæ vtraque conditio diuturniori illi risui exponebat. subiuit libens, probraque & contumelias, similiorem illum Christo Domino reddituras, longum bibit: donec eius misertus quidam, qui olim in eius famulatio vixerat, persoluto pretio hominem dimisit. Graue quidè istud, at profectò longè grauius & enarratu horridum, quòd, cum aliquàdo importunis cuiusdam precibus flecti se Ioannes passus esset; ad versus aliquot præter senis mandatum pangendos; id adeò acerbè senex tulit, vt & grauissimè increpauerit, prostratumque, veniamque suppliciter deposcentem, cella eiecerit. Hic se Ioannes desistere, alterumque Adamum è paradiso eiectum credere, intercessores ad senem mittere, ex ambire, nullum pœnæ genus derectare, cum hoc vno, vt admittatur iterum, quid austerus ille senex? Non admittam, inquit, nisi in inobedientiæ pœnam, sua manu, monasticarum tota Laura cellarum excrementa purgauerit. Exhorruere qui id audiuerunt, pudebatque, tali viro tam dira responsa ferre: non sic eum, cuius res agebatur, Ioannem puduit, vt audiuit, gaudio exilijt, vel humilitatis exercitio, vel paternæ iræ placatione letus: continuò abijt, nobiles illas manus, vnguentis antea delibutas; dexteram il-

Iam, eruditissimorum librorum artificem, & ab ipso Deo redonatum, continuo fœtidissimo stercore, putentibus excrementis immergit, abspoliare, emundare summa cum animi alacritate incipit. Sed tantam in viro clarissimo summifionem conspicatus ille senex, obuius expansis vlnis accurrit, amplexatur, collo pender, oculosque & manus exosculans, O me, inquit, beatum, qui talē obedientiæ pugilem in Christo genui! sic ille quidem, & meritò beatum prædicabat Ioannem. At nobis id peruidendum, vt ad eandem, eandem forti obedientiā, beatitudinem adspiremus, perfectique tironis initia propius aliquando sectemur.

Theodor.

*Stud. in eius
vita.*

Sed neque tacendus est magnus ille Studii Platonis animus, qui deliberata sæculi, diuitiarum, honorumque contemtionem exultans, fidissimo quodam de famulorum grege selecto, densam in siluam abiit, nigro habitu quasi tra-bea se induit, attonsaque quam de more nutrebat coma, lugentem dimisit famulum: in monasterium pulla veste candidatus contendit, instat precibus, genibus aduoluitur, vt nouæ & Religiosæ vitæ rudimenta liceat inter eos ponere. Sed Abbas, cum patriam, genus, educationem, clara omnia, & vel delicijs vel honoribus cumulata deprehendisset; Non poteris, inquit, in hac regione, in hac non mediocri vitæ durtie, monachi laborem sustinere. At protinus contra Plato; Omnia tibi, Pater, trado, mentem, voluntatem, corpus: vt ere famulo tuo vt vis, in omnibus tibi obtemperabo: iam dudum labores omnes mente præcepi, duri non erunt, quos Dei mei causa elegi, desideravi, & venio amplexurus. Nec facilius, quam veracior fuit in promissis: sobrietatem, vigilias, humicubationem, manuum laborem, preces, geniculationes, psalmorum continuatorum cantum, tam cõtentè exercuit, quam ceterorum nemo: at verò summa humilitate, cogitationum omnium apud Superiorem refectione, simplici obedientia, & extirpandis propriæ voluntatis affectibus enituit, adeoq; in cibo sumendo, in opere perficiendo, in sermonis caractere, & in rebus omnibus, promiscuè, communiter, & modestissimè se gerebat, vt nihil in se præ ceteris elucere vellet. Nec enim quia genere illustris erat, aut multorum ministerio vsus fuerat, viliora officia detrectabat, affectabat tanto instantius: funum humeris portabat, prædium stercorebat & irrigabat, farinam subigebat, & eiusmodi plura studiosè in primis diligenterque obibat. Quam eius ad virtutem contentionem obseruans Præpositus, currenti calcar addebat, duris eum exercebat imperijs, coram hospitibus peregrè venientibus increpabat austerius, ille verò increpationes non minori excipiebat lætitia, quam ceteri laudes. Cum interdū audientibus fratribus Plato prælegeret, idque peremendatè faceret, iuebatur (ac si perperam legisset) alio quodam tenore, seu, vt vocant, accentu pronunciare, ipse verò verecundè & timidè voce sua emendantis tonum quam poterat proximè imitabatur. Rusticum eum, ignobilem, infimæ sortis hominem nuncupabat aliquando Pater spiritualis; annuebat: ignauus & monasterio inutilis
si au-

si audiret, ita sibi videri, fatebatur. dixisset eum pasci conuictis, contemptu erigi, contumeliis enitescere. Denique sic exarsit imitandi Christum, voluntarieque patiendi desiderio, vt multis precibus ab Abbate contenderit, vt pugnis & alapis caderetur. diu multumq; rogatus Abbas, videntibus & admirantibus multis id concessit, spectaculo pane fidem excedente. iuebatur frater quidam alapas, pugnos, verbera incutere: vrgebat iussio, percutiebatur; at percussore lacrymante, ridebat, latebatur, gestiebat præ gaudio percussus, id vnum sibi iucundum & gloriosum credens, si pro Christo dolere, pati & contemni daretur. Ecce animos, verè ab omnibus huius mundi rebus abhorrentes: ecce iudicia, humanis nostris iudiciis cupiditatibusque quàm diuersa: ecce quam dixit quidam, sapientem insaniam vidimus, laudauimus: & vsquequo quod laudare delectat, imitari pigebit?

Longius me abripiunt, prolixiorumque faciunt hæc heroica sanctè incipientium, sanctiulque pergentium Sanctorum facta, te tamen Carolomanne præterire non possum; nimius est, seu tui nominis, seu exempli splendor, cæcus sit cuius in oculos non incurrat. Patrius Caroli Magni Imperatoris fuit, Pipini regis frater natus maior, & ipse Germaniæ rex, rerum fortiter feliciterq; gestarum laude clarus, rebellantes Aquitaniæ & Baiariæ principes contuderat, grassantes Saxones præliis fregerat, noua tentantes Alemannos coercuerat, partaque victoriis plurimis pace, nominisq; gloria, modestè & sanctè ad diuini cultus propagationem utebatur: cum ecce celsæ illi menti, nec iam habenti quò in terris adspiraret excelsius, diuiniore faces subiecit Deus, & in nouas flammis nobilis animi fomes exarsit. Parum visum est, labores bellicos, pacis opes & consilia sacrasse Deo, se quoque & sua omnia perfectissimè abdicata Christo Domino suo tradere decreuit: relictoque regno, & patria, Romam abiit, & in Soracte ædificato monasterio, monachi habitum, sed multò magis animum induit. Quippe generosus ille athleta, non inchoatam, sed absolutam consummatamque perfectionem adamans, ad sublimem Christianæ perfectionis verticem euolare gestiebat, non sibi blandiebatur externis, nec latentem includi animo principem sinebat; sed antiquo homine depulso, in hoc intentus incumberebat, vt ab omnibus quæ mundi sunt esset alienissimus. Cum igitur in Soracte degere sciretur, fama que, quod necesse erat, tanto celebraretur, quo rarioris & mirabilioris esset exempli, & vnde contentione minuebatur, inde verior illi gloria cresceret, eumque venerabundi plurimi inuiserent: cæpit qui ne hostiles vmquam incurfus expauerat, nec arridentis fortunæ blanditiis illectus fuerat, amicorum interuentiones quietis Religiosæ nimis inimicas extimescere, & insidiosas vanæ gloriæ tendiculas, periculosumque, quo & fortissimi ceciderunt, superbiam pedem vereri. Clam igitur inde se subducit, nullaq; re secum asportata, egenus & inops Cassinum petit, Abbatem euocat, ad eius genua ignotus ille rex prouoluitur, moxque in terram

Baron. tom.
9. anno
Christi. 747.

quàm longus erat corruit; se multorum criminum reum, poenitentiae locum
 poscere, in alieno solo exilium eligere, ut ne in aeternum caelestis patriae extorris
 esse cogatur. Tanti ergo, ut rebatur, peccatoris misericordia permotus Ab-
 bas, cum suorum numero adscribit, iubetque tanto virtutem, animumque; illius
 periclitari accuratius, quod barbarae ignotaeque gentis homo videbatur: at
 semper & patientia, & omni virtutum genere claruit, ad vilissima coquinae mi-
 nisteria promptus, ab insolente coquo & alapas & acerbis verberationes æquis-
 simo animo tulit: hoc vnum molestissimè tulit, hoc fuscis lacrymis à se amolie-
 batur, quando mox pro Carolomanno agnitus à Fratribus honorabatur. Ve-
 rùm qui venerat opprobria Christi secuturus, illis carere noluit; sed cum semel
 extra castra exisset crucis improperium portans, iisdem vilissimis mancipari
 seruitiis exoptavit. nec Abbas Petronax tantae virtuti exercendae defuit, mona-
 sterij omnes ad pastionem educendas, custodiendas, reducendas ei tradidit. ò
 mutationem! annon dexteræ Excelsi: itane rex in opilionem, sceptrumque; muta-
 tur in vile pedum! felices, id si nosset, tanto pastore ouiculas! quàm gratū fuit
 sanctis angelis ad spectare regem, Christi sui summi pastoris amore, pastorem
 ouium factum, tantaque, quanta numquam regnum, cura illis assidere, instare,
 providere, & in vile istud ministerium omnes animi corporisque vires cum gau-
 dio effundere, quasi tum demum beatum se crederet, si quàm abiectissimis Dei
 causa perfungi posset! Irruerunt aliquando in gregem, ouiculas direpturi la-
 trones: at bonus hic pastor, nullam penitus auferri passus, eis occurrit, minorem
 sui quàm ouium curam gerens; itaque homines efferi, malè acceptum despo-
 liant, sed nuditatem nudo Christo, magna animi alacritate consecrauit. ad mo-
 nasterium rediit, tantamque patientiam & extimulaturus & periclitaturus Ab-
 bas, ut fatuum, segnem, improvidum obiurgat: at patientissimus vir nusquam
 obluetando, non aliud quàm se peccatorem, se reum esse profitetur: ergo quasi
 inutili, quin & detrimentoso, contemtim, tegendo corpori, vilia pannicula-
 menta traduntur. Mirandi finem non facerem, nisi noua magis miranda succe-
 derent. ò virum mundo mortuum, suaeque contemtionis celebriora documen-
 ta dare promptum! Oues à pastu cum aliquando reduceret, agra quaedam clau-
 dicare cepit: urgebat serus vesper, ad caulas, nisi festinando, reduci non pote-
 rat; ceteras hæc vna morabatur, nec poterat claudicante gressu consequi. quid
 ergo nobilis opilio? agram sustollit in humeros, pioque onere alacrior urget redi-
 rum, citatiore passu reuertit; at ecce, ut ad virtutis cumulum nihil deesset, quæ
 humeris deportabatur ouicula, copioso gestatorem suum lotio perfundit. quas
 ille sordes sentiens nihil offensus est, nihil commotus, non eam deposuit, non
 se fœdaturum putavit, ad stabulum vsque perseverans portauit. Obstupuit tan-
 ti viti mansuetudinem, ac regiam humilitatem Abbas, eumque diuino spiritu
 plenum animaduertens, à tam operosa curatione, ad aliam quietiorem transtu-
 lit. Hæc sunt, hæc omni imitatione, sedulaque recogitatione digna facinora!

nos verò perbeatos, si ad cuiusmodi incipientium normam conantes, vltima dies deprehendat!

Omne imperfectum, & solummodo inchoatum, inquit S. Basil. molestè fero. nam & Orat. in inuicundum spectaculum est, imago ex dimidio expressa: inutilis verò est profectiois labor, viatore ad propositum finem & presinitam stationem non perueniente. Et qui in stadijs currunt, vno sæpè passu relictì à brauiis exciderunt. Si igitur nihil in tota vita Religiosa esse oportet imperfectum, omnino conuenit vt principiorum ratio maxima habeatur; nam, vt prouerbio fertur, magnorum fluminù sunt etiam fontes nobiles: ingentis & ad cælos vsque attollendi ædificij firmissima sunt fundamenta iacienda, & si vsquam, hic certè valet, vt paruus error in principio, euadat in fine permagnus. Maçte igitur animo, cuiusq; quæ per te in cælum erigenda, & æternitati sacrandæ est totius ædificationis expressam ex hoc nunc delineationem describe, solidiora fundamenta pone, nec nimium ab eo quod futura, quod exoptanda est, abludentem adumbrationem exculpe.

CAPVT III.

Quæ sint ea vitia, quæ ab initio contracta, vix deinceps corrigi possunt.

Sed aduersus ea quæ tum aliunde, tum è D. Greg. & D. Bernat. protuli, occurret subtilior quispiam: Itane initia vocas, fundamenta dicis, quæ tota ex ædificationem complectuntur? quid enim? si propè nemo Religiosorum est, qui à primo nouitij feruoris gradu, vel tantillum adscendat, numquid non idem est & initium & finis? ex ædificasse, & fundamenta iecisse? Hoc autem parum certè probabiliter videretur dici: quid enim aliud est, quàm desperatione sui, Religiosos à cura perfectionis arcere, quàm veteranis nouitios ex æquare, infructuosos vitæ longioris annos pronunciare, nouaq; & ab omnibus explodenda doctrina statuere Religionem non quidem perfectionis adipiscendæ, sed vel statim adeptæ, vel numquam adipiscendæ, statum esse? Quæ si, vt concedi necesse est, fallissima sunt, id quoque vnde ista sequuntur euertendum est, & asserendum facilius esse in Religione, quàm in sæculo, à deterioribus ad meliora conuerti: in de verò præterea conficietur, primorum quidem initiorù, si præclariora fuerint, magnam omnino, vt in aliare quauis, vtilitatem esse, at nequaquam necessitatem tantam quanta dicebatur.

Gravis hæc est, at quæ dilucidius rem totam commonstrabit obiectio: quippe pro verissimo est habendum, quædam esse perfectioris vitæ fundamenta, quæ nisi ab initio iacta, aut si oscitantius iacta sunt, ægrè admodum ædificatio spiritualis assurgat, cuiusmodiq; Religiosus etsi in perfectionis acquirendæ statu